

б) Пайдаланушылар қабылдайтын шешімнің салдары өздері үшін өте маңызды болуы мүмкін, сондықтан да аудитор арқылы алатын ақпараттың толық болуы мен анықтығы оларға ауадай қажет [1].

Аудитор өзінің кәсіби міндетін орындау барысында қағамдық сенімді қолдау әрі нығайту ретінде адалдық, объективтілік және тәуелсіздік принциптерінің талаптарын сақтауы, өзіне сеніп тапсырған жұмысты мінсіз әрі адал орындалуы талқылауда білдіретін пікірінің объективтілігі мен тәуелсіздігін сақтауы керек.

Аудиторлық тексеріс жүргізу келісім-шартты ресми құжат болып табылады. «Аудитор — клиент» арасындағы қарым-қатынасты регламенттейтін және жай келісім-шарттардан айырмашылығы жоқ кәсіпкерлік қызметте пайдаланылады. Басқалар сияқты, бұл келісім-шартта заңды түрде қатысушы жақтар қызығушылық келісімін көрсетеді және осы жағдайда тапсырыс беруші — клиент, атқарушы — аудиторлар. Дегенмен, кәсіпкерлікте пайдаланылатын маңызды келісім-шарттардың басқа келісім-шарттардан ерекшеленеді. Біріншіден, келісім-шарт жасаған кезде үшінші жақ (қаржылық есептілік мәліметтерін пайдаланушылар) қызығушылығы есептеледі [2].

Аудиторлық тексеріс жүргізуінің сапасы, аудиторлар мен клиент арасындағы қарым-қатынасы көбіне аудит жүргізу келісім-шартының нақты құрылуына байланысты болады [3].

Қаржылық есептіліктің әрбір элементі аудиттің нақты мақсаттарының бірі болып табылады. Оларды белгілеп болған соң, нақты мәліметтерді жинау шараларын бастауға болады. Аудитор анықтау керек, жағдайға сәйкес қандай дәлелдемелер және қандай әдістемелердің көмегімен жинау керек. Бұл процесс белгіленген жолмен тексеруді талап етеді, сондай-ақ, стратегияда болып табылатын, осы арқылы аудитор шынайы мәліметтер ала отырып, қаржылық есептілік туралы ой — пікірін жазуға мүмкіндік береді [4].

Аудиттің басты міндеті – басқару мақсаттарына қол жеткізуді қамтамасыз ету. Бұл үшін ішкі аудит кәсіпорын басшылығын дұрыс басқару шешімдерін қабылдау үшін жасалған талдаудың нәтижелерімен, белгілі бір бөлімшенің қызметіне баға берумен, ұсыныстармен және уақытылы дұрыс ақпаратпен қамтамасыз етеді.

Ішкі аудит – кәсіпорынға қызмет көрсету аясында жүргізілетін ішкі бақылау жүйесін талдау үшін менеджмент арқылы анықталатын қызмет. Ішкі аудиттің көмегімен бақылау және талдау іске асырылады, сонымен қатар жүйелерді жақсартуға, жетілдіруге ұсыныстар беріледі.

Оларға қызметтердің мынадай түрлері тән:

1. Қаржылық және операциялық ақпараттарды тексеру. Бұл сыртқы аудитордың жұмысымен сәйкес келетін үнемі жалғасатын процесс.
2. Операциялардың үнемділігін, тиімділігін талдау, оның ішінде қаржылық емес бақылау да бар. Кейде оны «ақша құнының» аудиті деп атайды.
3. Заңдар мен ережелерге, менеджменттің әртүрлі сыртқы талаптары мен саясатына және басқа да ішкі талаптарға сәйкестікті талдау [5].

Әдебиеттер

1. Абленов Д.О. Аудит негіздері: Оқулық. - Астана: Фолиант, 2008. - 448 б. - ISBN 9965-35-430-8
2. Ішкі аудиттің әдістемелік процедуралары Жақыпбеков С.-2010
3. Данилевский Ю.А., Шапигузов С.М., Ремизов Н.А., Старовойтова Е.В. Аудит: оқулық құрал. - М.: ИД ФБК-ПРЕСС, 2002. - 544
4. Табалина С.А., Ремизов Н.А. Аудит. Современная методика: Проверка разделов отчетности согласно МСА и федеральным ПСАД/ Под ред. Н.А. Ремизова. - М.: ИД ФБК-ПРЕСС, 2009. - 240 с.
5. Байдәулетов М, Байдәулетов С.М. Аудит, А., Қазақ экономикалық университеті. 2004-226 бет.

Ложкина К.В., 3 курс (КарГУ им. академика Е.А. Букетова)
Научный руководитель – м.э.н., ст.преп. Шакирова Г.А.

НАЛОГ НА ДОБАВЛЕННУЮ СТОИМОСТЬ В КАЗАХСТАНЕ

НДС в РК (налог на добавленную стоимость) - это налог, который уплачивается от стоимости оказанных услуг, работ и проданных товаров на территории республики Казахстан. НДС платится когда импортируют товары, при прохождении границы. Ставка налога - 12% или 0% при экспорте товаров. Счет-фактура для НДС. Счет фактура — это специальный документ, на основе накладной, который содержит в себе данные о стоимости товара и сумме НДС. Он выписывается продавцом для покупателя.

С 1 января 2019 года в Республике Казахстан все счет-фактуры выписываются в электронной форме через портал ИС ЭСФ, поэтому далее будем иметь в виду электронный счет фактура (ЭФС).

ЭСФ нужен для того, чтобы покупатель смог взять себе НДС в учет. Без правильно заполненного ЭСФ или, тем более, при его отсутствии, ваш покупатель не сможет получить зачет НДС.

Случаи в которых продавец должен выписать ЭСФ:

1. Если лицо, являющиеся продавцом электронных товаров.
2. Если лицо ,продавец плательщик НДС — пункт 1 статьи 412 НК РК.
3. Если продавец реализует импортированные товары (даже если он НЕ плательщик НДС) - пункт 1 статьи 412 НК РК[1].

Планируемые изменения для ЭСФ с 2020 года. Изменения в статью 401 Налогового кодекса Республики Казахстан планируется внести с целью уточнения срока вычета НДС при наличии исправленных электронных счетов-фактур (ЭСФ).

Например, в случае скорректированного отчета ЭСФ НДС по такой операции учитывается в том налоговом периоде, в котором он был учтен в отмененном счете-фактуре.

Исключение составляют случаи, когда дата оборота, указанная в отмененном счете-фактуре и исправленном счете-фактуре, отличается и приходится на разные налоговые периоды. То есть, когда фактическая дата оборота продаж корректируется.

Статьей 412 Налогового кодекса Республики Казахстан планируется дополнить категорию налогоплательщиков, которые обязаны выдавать ЭСФ: "1. При совершении оборота по реализации товаров, работ, услуг они обязаны выставить счет:... 7) налогоплательщики, не являющиеся плательщиками налога на добавленную стоимость, в случае реализации товаров, по которым выставляются электронные счета-фактуры через модуль "Виртуальный склад" информационной системы электронных счетов-фактур.

Положения настоящего пункта не распространяются на продажу личного имущества физическим лицом, в том числе физическим лицом, являющимся индивидуальным предпринимателем, или лицом, занимающимся частной практикой."

Планируется добавить требование к статье 419 Налогового кодекса Республики Казахстан, которое в настоящее время содержится в правилах документооборота ЭСФ.

Если для ранее выставленного счета были выставлены дополнительные счета-фактуры, то дополнительные счета-фактуры также будут отменены при выставлении исправленного счета-фактуры для такого ранее выставленного счета-фактуры [2].

Чтобы восстановить их, вам должны выдать дополнительные счета-фактуры исправленного счета-фактуры.

Категории лиц -плательщиков НДС в Казахстане:

- физические лица, которые имеют бизнес, ведут предпринимательскую деятельность разного вида;
- юридические лица, которые имеют бизнес, ведут предпринимательскую деятельность разного вида;
- лица, поставляющие заграничные товары в РК(импорт);
- юридические лица, не проживающие в Казахстане, но ведущие деятельность на ее земле благодаря структурным подразделениям.

Статус налогоплательщика получают не все, то есть вносить косвенные налоги должны только отдельные граждане. Вносить НДС в государственный бюджет нужно только после регистрации в налоговой службе.

На факт постановки на учет в органах доходов не влияет процесс импорта продукции из-за границы. В этом случае оплата косвенного налога считается обязательной. Все налогоплательщики вносят процент от таможенной цены при пересечении границы.

Регистрация по налогу на добавленную стоимость. Если размер доходов от бизнеса в течение года превысил оборот в 30 тысяч МРП, владельцу необходимо выполнить постановку на учет по НДС. По состоянию на 1 января 2019 года этот показатель в тенге превышает цифру в 75 млн тенге[3].

Когда норма превышена, налогоплательщикам нужно обратиться в государственную налоговую службу для формирования регистрации, необходимой для дальнейшего внесения в казну республики процентов от реализации товаров/услуг. Срок на оформление бумаг небольшой. На процедуру регистрации поНДС в Казахстане 2019 года выделяется менее суток. Важно подать заявление

своевременно, чтобы исключить материальную ответственность, начисление штрафов со стороны государственных организаций.

Оформить постановку на учет плательщиков можно разными способами. Процедура доступна на добровольной основе. Документ на оформление предоставляется:

- лично заявителем в бумажном варианте (написать заявление от руки);
- в электронном виде;
- в период государственных регистраций.

Постановка выполняется в день представления заявления.

Литература

1. О налогах и других обязательных платежах в бюджет (Налоговый кодекс) Кодекс Республики Казахстан от 25 декабря 2017 года № 120-VI ЗРК.

2. Серикбаева Р. Годовая налоговая и финансовая отчетность // Бухучет на практике. - 2019. - №1-2. - С. 2-120

3. Савченко О. КПП, местные налоги и специальные режимы в 2015 году // Файл бухгалтера. - 2015. - №1-2. - С. 3-8

Маратова А., Бимағамбет А. – 1 курс (академик Е.А.Бөкетов атындағы ҚарМУ)
Ғылыми жетекшісі – э.ғ.м., аға оқытушы Темірбекова Л.А.

НАРЫҚТЫҚ ҚАТЫНАСТАРДАҒЫ ҚАЗАҚСТАНДА КӘСІБИ БУХГАЛТЕРДІҢ РӨЛІ МЕН ДАМУ БОЛАШАҒЫ

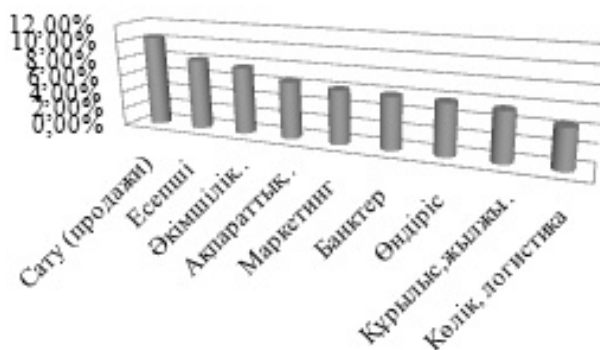
Егер сіздің көкейіңізде қандай мамансыз бірде-бір ұйым, кәсіпорын қызметі жүзеге асырылуы мүмкін емес деген сұрақ туындаса, сөзсіз, сұрақтың жауабы – бухгалтер.

Бұл мамандықтағы адамдар қазіргі әлемде өте қажет. Олар барлық жерде, кез-келген кәсіпорында және кез-келген ұйымда қажет. Бухгалтерлер, әсіресе жоғары кәсіби тәжірибелі, білімді мамандар ешқашан жұмыссыз қалмайды.

Бухгалтер – есепке алу жүйесінде жұмыс істейтін, қолданыстағы заңнамаға сәйкес ұстанатын және әрекет ететін маман. Бухгалтердің лауазымдық міндеттері көп, олардың бірі: ол жалақы есептеуді; ұйымда бар материалдық сипаттағы құндылықтардың есебін; тауарлардың өзіндік құнын есептейді; есепшінің жұмыс міндеттеріне салықтардың уақытылы және дұрыс төлемі, мемлекеттік органдар мен кәсіпорындардың меншік иелері алдындағы есептілік кіреді.

Бухгалтер экономиканың әртүрлі салаларындағы кез келген мемлекеттік ұйымдарда (өнеркәсіп, құрылыс, ауыл шаруашылығы, қызмет көрсету және т.б.); шағын және орта бизнесте; қаржы ұйымдарында: салық инспекциясы, сақтандыру агенттіктері, зейнетақы қорлары; банктерде, инвестициялық қорларда жұмыс атқара алады.

Есепші – кез келген елде сияқты, Қазақстанда да аса маңызды және жоғары сұранысқа ие мамандық. Қазақстан нарығында бірнеше кәсіби бухгалтерлік сертификаттары, дипломдары бар, білікті мамандар жұмыс істейді. Бұл мамандық сұранысқа әрдайым ие болады. Оның дәлелін бірінші суреттен көруге болады.

Сурет 1. ҚР 2019 жылдағы мамандарға сұраныс